

Н.М. КРИЖАНОВСЬКА,

студентка 5 курсу факультету менеджменту і бізнесу

ВП «Миколаївська філія КНУКіМ»

Науковий керівник:

Г.Г. БОРОДІНА,

кандидат історичних наук, доцент кафедри документознавства та інформаційних систем

ВП «Миколаївська філія КНУКіМ», м.

Миколаїв

З ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ МУЗИЧНИХ ВИДАНЬ В УКРАЇНІ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.)

Засвоєння спадщини минувшини, її критичне осмислення та використання – важливі умови поступу як сучасної науки, так і суспільства в цілому. У цьому контексті актуальним постає вивчення історії розвитку музичних видань в Україні.

Музичний видавничий рух у працях вітчизняних вчених

Відповідні аспекти зазначеної теми розглядалися у працях вітчизняних вчених І. І. Огієнка, Я. Д. Ісаєвича, Т. І. Ківшар, Г. І. Ковальчук, М. С. Тимошика, Л. М. Зеленської та ін.

Однак і досі бракує фундаментального, синтезованого дослідження, в якому б об'єктивно і всебічно висвітлювався вітчизняний музичний видавничий рух.

Період другої половини ХІХ – початку ХХ ст. насичений важливими суспільними подіями, позначений докорінними змінами в соціально-економічному та суспільно-політичному житті країни, що суттєво вплинуло на розвиток науки, культури, мистецтва українського народу.

До 60-х років ХІХ ст. більшість музичної літератури завозилась в Україну з Західної Європи та Росії.

Виникнення просвітницьких товариств, організацій та учбових закладів

Упродовж другої половини ХІХ ст., з метою відродження національної культури, в Україні виникають різноманітні літературно-артистичні культурно-освітні та просвітницькі товариства, організації, які об'єднували для спільної діяльності художників, літераторів, музикантів, науковців та аматорів.

Так, 1863 р. у Києві було засновано відділення Російського музичного товариства, а в 1867 р. відкрито оперний театр.

Визначною віхою у культурно-мистецькому житті стало створення спеціальних музичних учбових закладів в містах України – Києві (1868 р.), Харкові (1883 р.), Одесі (1897 р.), Миколаєві (1900 р.).

Музично-видавнича діяльність

Із розвитком музичної освіти, активізувалася і музично-видавнича діяльність. Провідними центрами музичної літератури стали губернські міста – Київ, Харків, Одеса.

В історії музичного видання почесне місце належить нотновидавничій фірмі Леона Ідзіковського в Києві (1858-1919 рр.). До складу універсального підприємства окрім видавництва, входили книгарня, бібліотека, концертне бюро. Тут створювалися справжні шедеври музичної літератури: праці з теорії музики, оркестрові, хорові та вокальні твори, духовна та народна музика, пісенно-хоровий репертуар для дітей. У цій друкарні видавали твори українських композиторів, зокрема С. Гулака-Артемівського, М. Аркаса, М. Лисенка та багатьох інших. За кількістю видань, якістю нотного репертуару вона є унікальною.

Показовою була і діяльність одеського видавця Юхима Івановича Фесенка (1850 — 1926). Завдяки своїм здібностям, надзвичайній працьовитості і сумлінному ставленню до роботи, він настільки досяг успіху, що у 1893 році був визнаний зразковим першим друкарем на всьому півдні країни. Серед музичних видань Юхима Фесенка - «Український співаник: 100 пісень з нотами» (1904 р.), «Українське весілля: (3 голоси)» (1905 р. та 1908 р.). Ілюстрації до видання 1905 року створив відомий український художник Амвросій Андрійович Ждаха-Смаглій. На окремому аркуші видрукувано: «Посвята Миколі Віталійовичу Лисенкові, на день 35-х роковин його народно-музикальної праці».

Характерною для означеного періоду була і музично-видавнича діяльність друкарні П. Нейфельда в Миколаєві.

Музичні видання у другій половині XIX ст., особливо на початку XX ст. починають займати більш значне місце у фондах книгозбірень та приватних колекціях, поширюється серед читачів.

Таким чином, наведені відомості відкривають перспективи для подальших наукових пошуків з історії вітчизняної культури, складовою якої є музичні видання.

Список використаних джерел:

1. Архимович, Л. Музыкальная культура Украины [Текст] / Л. Архимович, А. Шреер-Ткаченко, Т. Шеффер. – М.: Музгиз, 1961. – 215 с.
2. Грінченко, М. Історія української музики [Текст] / Микола Грінченко. – К.: Спілка, 1922. – 278 с.
3. Зеленська, Л. Розповсюдження музичної книги в Одесі (друга половина XIX – початок XX ст.) [Текст] / Л. Зеленська // Бібл. планета. – 2002. – № 1 (15). – С. 28-30.